

6.8.2020

EOAK/4273/2020

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamiehen sijainen Mikko Sarja

Esittelijä: Notari Sanna-Kaisa Frantti

Automaattisen poissaoloilmoituksen kieli

1 KANTELU

Kantelija arvosteli apulaistietosuojavaltuutetun menettelyä asiassa, jossa oli kyse sähköpostin automaattisen poissaoloilmoituksen kielestä. Kantelijan viestiinsä saaman poissaoloilmoituksen tiedot olivat olleet vain englanniksi.

2 SELVITYS

Kantelun johdosta hankittiin apulaistietosuojavaltuutetun selvitys poissaoloilmoituksen käytöstä sekä lausunto siitä, millaisia yleisiä käytäntöjä tietosuojavaltuutetun toimistossa noudatetaan sähköpostin automaattisten poissaoloilmoitusten käytössä erityisesti kielellisten oikeuksien näkökulmasta.

Apulaistietosuojavaltuutettu myönsi kantelussa kuvatun menettelyn pitävän paikkansa. Inhimillisen erehdyksen vuoksi sähköpostin automaattivastaus oli ollut virheellisesti vain englanniksi. Automaattinen poissaoloilmoitus pitää sisällään kaksi eri ilmoitusta, tietosuojavaltuutetun toimiston sisäisen ilmoituksen ja toimiston ulkopuolelle menevän ilmoituksen. Nämä ilmoitukset ovat olleet eri kielillä. Tästä syystä toimiston ulkopuolelle menevissä poissaoloilmoituksissa on epähuomiossa käytetty ainoastaan englantia.

Sittemmin tietosuojavaltuutetun toimiston ulkopuolelle menevää poissaoloilmoitusta on korjattu siten, että se on suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Tietosuojavaltuutetun toimiston virkamiehiä on ohjeistettu laatimaan poissaoloilmoitukset molemmilla kotimaisilla kielillä. Virkamiehille on myös toimitettu malli poissaoloilmoituksen laatimiseksi. Tietosuojavaltuutetun toimiston sisäisessä uutiskirjeessä on jälleen kesälomakauden alkaessa muistutettu poissaoloilmoituksen laatimisesta ja samassa yhteydessä jaettu jo aiemmin toimitettu esimerkki erikielisten poissaoloilmoitusten laatimiseksi.

3 RATKAISU

Oikeusasiamiehen laillisuusvalvonnassa on ensimmäisen kerran jo vuonna 2008 annetussa päätöksessä dnro:t 2575/4/06 ja 63/4/07 otettu kansalliskielten näkökulmasta kantaa sähköisten poissaoloilmoitusten käyttöön ja niiden kieleen. Tämän jälkeen sama asia on ollut arvioitavana muun muassa kanteluasioissa dnro:t 2809/2/08, EOAK/4526/2017 ja EOAK/6208/2019. Kaikki nämä ratkaisut on julkaistu oikeusasiamiehen verkkosivuilla (www.oikeusasiamies.fi).

Yhteenvetona voidaan todeta oikeusasiamiehen päätyneen kansalliskielten näkökulmasta siihen lähtökohtaan, että kun kaksikielisen viranomaisen virkamies tai työntekijä hyödyntää sähköpostijärjestelmässä olevaa mahdollisuutta ulkoisen automaattisen poissaoloilmoituksen lähettämiseen, kyseinen ilmoitus on kielellisten oikeuksien tasavertaiseksi toteutumiseksi tarpeen laatia sekä suomeksi että ruotsiksi. Harkinnan mukaan myös muita kieliä on mahdollista käyttää kansalliskielten *ohella* mutta ei niitä syrjäyttäen.

Kantelijan nyt saama yksinomaan englanninkielinen poissaoloilmoitus ei siten ole ollut oikeusasiamiehen aiemmassa ratkaisukäytännössä peräänkuulutetun lähtökohdan mukainen, ja virhe on myönnetty. Saadun selvityksen perusteella jää kuitenkin jossain määrin epäselväksi, onko kyse nyt ollut yksittäisestä inhimillisestä erehdyksestä vai viranomaisen yleisestä käytännöstä johtuneesta virheestä. Pidän joka tapauksessa myönteisenä sitä, että tietosuojavaltuutetun toimistossa on ryhdytty tapauksen johdosta asianmukaisiin toimenpiteisiin.

Katson, ettei asia edellytä enempiä toimenpiteitäni kuin että kiinnitän tietosuojavaltuutetun toimiston huomiota edellä esittämiini näkökohtiin lähettämällä sille jäljennöksen tästä päätöksestäni.